

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
Att.: Fjellanger

www.e-co.no

Dato: 15.8.2014 Vår ref.: Side: 1 av 10

Søknad om konsesjon for bygging av Mjåvatn kraftverk - Høringsuttalelse fra E-CO Energi

Prosjektet Mjåvatn kraftverk forutsetter bruk av overført vann som slippes via Votna og er derfor i strid med offentligrettslige tillatelser for Holskraftverkene. I henhold til gjeldende konsesjoner har E-CO og FHR rett til å tappe vann fra Stolsmagasinet via Urunda eller Votna, og det beror på løpende vurderinger hvilken retning vannet tappes.

En konsesjon til Småkraft vil innebære en ulovlig omgjøring (se forvaltningslovens § 35) av eksisterende regulerings- og overføringstillatelser fra en adgang til en plikt til å overføre vann. Dette forhold alene medfører at Småkrafts søknad ikke kan imøtekommes, idet eksisterende regulerings- og overføringstillatelser hverken kan omgjøres eller eksproprieres. Småkraft AS har for øvrig ikke noe privatrettslig krav på at overføring av vann via Votna skal opprettholdes.

E-CO etterlyser en nærmere utredning fra Småkraft AS vedrørende hvilke vannmengder og vannføringer som Mjåvatn kraftverk kan regne med å disponere til kraftproduksjon, herunder en utredning av et alternativ der Mjåvatn kun benytter den del av tilsiget som drenerte til Juvåne før utbyggingen av Holskraftverkene (naturlig vannføring).

Det vises til konsesjonssøknad fra Småkraft AS datert 24.03.2014, høringsbrev fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) datert 03.04.2014 og folkemøte om Hol 1 Stolsvatn kraftverk og Mjåvatn kraftverk 10.06.2014. Høringsfrist er 15.08.2014.

Småkraft AS ønsker å utnytte fallet mellom Mjåvatnet (Frosen) og Rødungen i Juvåne, Hallingdalsvassdraget (Drammensvassdraget) i Ål kommune i Buskerud fylke. E-CO Energi AS (E-CO) ønsker å forbedre ressursutnyttelsen i vassdragene i Hol og har derfor søkt om konsesjon for Hol 1 Stolsvatn kraftverk, jf. søknad datert 10.03.2014. Prosjektet innebærer en utvidelse av det eksisterende kraftverket Hol 1 i Hol kommune med ett aggregat.

Det fremgår av NVEs høringsbrev av 03.04.2014 at prosjektene Mjåvatn kraftverk og Hol 1 Stolsvatn kraftverk er «konkurrerende», dvs. at prosjektene gjensidig utelukker hverandre.

E-COs innspill til konsesjonssøknaden fra Småkraft AS

E-CO er innforstått med at NVEs hovedoppgave er å vurdere søknadene ut fra hva som er den beste samfunnsmessige ressursutnyttelsen etter en totalvurdering av fordeler og ulemper ved de konkurrerende prosjektene. Det fremgår imidlertid av vannressursloven § 25 og energiloven § 1-2 at det også skal tas hensyn til private interesser som blir berørt.

E-CO vil i det følgende belyse og kommentere vesentlige forhold som etter vår vurdering ikke er tilstrekkelig klargjort i søknaden fra Småkraft.

Om «Holsreguleringen»

Utbyggingen av de eksisterende Holskraftverkene er offentligrettslig basert på følgende konsesjoner:

- «Tillatelse for Oslo kommune ved Oslo Lysverker til å regulere Holselva og Våtna og til å overføre Våtna til Holselva m.v. av 04.06.1948.»
- «Tillatelse for Oslo kommune ved Oslo Lysverker til å foreta en ytterligere regulering av Strandevatn i Hol av 29.06.1956.»

Tillatelsene er gitt til E-CO Energis rettsforgjenger Oslo Lysverker. Tillatelsene er gjennom senere avtale mellom Oslo Lysverker (nå E-CO) og Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering (FHR) stilt til disposisjon for FHR. Holsreguleringen omfatter i spesifikk forstand både en regulering (utjevning av årsvannføringen) og en tillatelse (rett, men ikke plikt) til overføring. Reguleringen består av flere magasiner: Strandevatn, Stolsvatn (inkl. Mjåvatn), Bergsjø og Rødungen, se vedlagte prinsippskisse (vedlegg 1).

Fra Stolsmagasinet kan vannet tappes i to retninger:

- a) til Strandevatn via Greinefoss for utnyttelse via Hol 1 Urunda (og Hol 1 Stolsvatn, når den måtte bli bygget) og/eller
- b) (via Juvåni) til Rødungen for utnyttelse via Hol 1 Votna.

Tapping den ene veien reduserer tappingspotensialet den andre veien.

I den utstrekning tappingen fra Stolsvatn til Juvåni overstiger naturlig (års)avløp i Juvåni, skjer det i spesifikk forstand en overføring fra Urunda via Juvåni til Votna.

Fra Stolsvannsmagasinet tappes/slippes vannet i to retninger i henhold til FHRs og E-COs løpende optimaliseringsbeslutninger for Holsreguleringen. Det regulerte vannvolum i Stolsmagasinet er etablert med vann som rant ned Urunda og vann som rant i Juvåni. E-CO fremhever at FHR og E-CO i medhold av gjeldende konsesjoner har rett til uspesifisert i tid og volum å tappe/slippe vann i begge retninger.

For privatrettslig å kunne etablere overføringsmulighet fra Urunda til Votna har E-CO Energi (via sin rettsforgjenger Oslo Lysverker) ervervet samtlige fallrettigheter på hele fallstrekningen fra Stolsvatn til Hol 1 Urunda.

Fallhøyden på ca. 110 meter fra Stolsvatn ned til Strandevatn (deler av Urunda-strekningen) er p.t. ikke er utbygd med kraftverk. Fallhøyden på ca. 70-80 meter fra Stolsvatn til Rødungen (deler av Votna-strekningen) er p.t. heller ikke utnyttet for kraftproduksjon. De to potensielle utnyttelsene til

kraftproduksjon er alternative, jfr. foran om mulig tapping i to retninger, men ikke gjensidig utelukkende.

Det er til sammen 9 bruk (kraftverk) som p.t. er deltagere i Holsreguleringen. Alle medlemmene utnytter den samlede reguleringsmessige virkning av Stolsvatn, Strandevatn, Rødungen og Bergsjø. Kostnadene i Holsreguleringen avregnes i et særregnskap og fordeles på medlemmene i henhold til andelsprosent¹, E-CO Energi AS er dominerende deltager i Holsreguleringen med ca. 73 %.

Dersom et bestående kraftverk **nedstrøms** Holsreguleringen, dvs. nedenfor Hol 1, utvides slik at det nyttiggjør en større fallhøyde (eller det **nedstrøms** Holsreguleringen anlegges et nytt kraftverk som utnytter et uutbygget fall), vil andelsprosentene for alle deltagere i Holsreguleringen bli justert. En slik justering er normalt kurant å avklare fordi alle deltagerne utnytter **hele** reguleringen – bestående av fire vannmagasin med tilhørende tappemuligheter.

Dersom det på den annen side skal etableres et nytt kraftverk **inni deler av** Holsreguleringen – som kun kan nyttiggjøre seg en av tapperetningene – blir situasjonen vesentlig annerledes. Dette fordi konsesjonen for et nytt kraftverk ikke uten samtykke fra innehaver av eksisterende konsesjoner og fallrettigheter kan gjøre inngrep i de eksisterende konsesjoner og fallrettigheter, i dette tilfelle altså ikke kan gjøre inngrep i FHRs og falleiers rett til etter eget valg og tappebeslutninger når som helst å utnytte fallrettighetene enten via vannslipp mot Urunda eller mot Votna (begge deler innenfor rammen av opprettholdelse av naturlig vannføring i Juvåni). Beslutninger om tapping til Strandavatn og tapping til Rødungen (via Juvåni) må være i tråd med FHRs vedtekter § 12, som innebærer at beslutninger fattes i henhold til andelsprosentene. E-CO har majoritet i Holsreguleringen (ca. 73 %) og beslutter dermed den løpende fordelingen av tapping fra Stolsvatn mot hhv. Urunda og Votna. Hertil kommer at E-CO uavhengig av majoritetsandelen i Holsreguleringen i kraft av sine Urunda-fallrettigheter også må ha beslutningsmyndighet over spørsmålet om E-COs fallrettighetsvann på Urunda-strekningen skal tappes og dermed utnyttes mot Votna eller mot Urunda. E-CO har aldri overført sine fallrettigheter på Urunda-strekningen til FHR eller andre.

Spørsmålet om Juvåni tilføres overført vann fra Urunda-strengen eller ikke, beror altså dels på om FHR benytter sin overføringstillatelse, dels på om E-CO stiller sitt fallrettighetsvann på Urunda-strengen til disposisjon for FHR. Falleierne på den ikke utbyggede strekningen langs Juvåni har altså en prekær, dvs. ikke-rettsbeskyttet/ikke-rettighetsbasert, posisjon mht. om nevnte mervannføring i Juvåni opprettholdes eller ikke.

Det 84 %-tall for fallrettigheter på Juvåni-strekningen som Småkraft oppgir (s 8 i konsesjonssøknaden), er kun relatert til naturlig årsvannføring på fallstrekningen mellom ikke oppgitte vannstander i Mjåvatn og i Rødungen, **ikke til overført vann**. I relasjon til de vannmengder som ligger til grunn for Småkrafts konsesjonssøknad, disponerer Småkraft kun 5,4 % (0,819 x 6.6 %, se side 7 for forklaring) andel på rettighetsbasert basis mellom LRV i Mjåvatn og HRV i Rødungen.

¹ Andelsprosent skal i utgangspunktet beregnes i samsvar med fallmeterandelene, men det kan foretas justeringer i forhold til de enkelte deltageres faktiske nytte av reguleringen. I Holsreguleringen er andelsprosentene nær opp til fallmeterandelene, men det er noen justeringer slik at bruk (kraftverk) nederst i vassdraget får noe lavere kostnadsandel (justeringer mindre enn 1 prosentpoeng per bruk).

Holsreguleringen relatert til Mjåvatn kraftverk

Mjåvatn kraftverk vil utnytte avrenningen fra et felt på 295,5 km² i et fall på 74 m i Juvåne mellom Mjåvatn/Stolsvatn og Rødungen. Prosjektet iht konsesjonssøknaden legger bl.a. til grunn:

- «Alle magasin er forutsatt regulert og tappet som i dag» (s iii)
- «Det bemerkes at samme manøvreringsmønster som i dag er forutsatt benyttet for Mjåvatn kraftverk» (s 8)
- «Ingen endringer av eksisterende reglement forutsettes» (s 28) og
- «tappingen fra Mjåvatnet til Rødungen vil bli lik dagens situasjon» (s 28)

Konsesjonssøknaden forutsetter m.a.o. en videreføring av tappepraksis lik dagens i tid og rom, dvs. en tapping som hovedregel går ut på å slippe vann i varierende volumer via Votna/Rødungen gjennom hele året og med en tapping på i gjennomsnitt ca. 25 millioner m³ vann årlig til Greinefoss (til Strandevatn og Hol 1). Produksjonsberegninger er utført med premisse om at det ikke tappes vann til Greinefoss og at ca. 5 % av tilsiget til Stolsmagasinet slippes i Juvåne (jf. uttalelse på folkemøte fra Småkraft) som minstevannføring og øvrig tapping.

Den forutsetning Småkraft legger til grunn for sin søknad, er følgelig en rettsstridig forutsetning som går ut på at dagens overføringsadgang fra Urunda-strengen til Votna-strengen, skal omgjøres til en overføringsplikt. Småkraft forutsetter således at Oslo Lysverkers/FHRs eksisterende regulerings- og overføringstillatelser endres – og forutsetter videre at E-CO Energis Urunda-fallrettigheter bindes opp til disposisjon på Votna-strengen. Begge forutsetninger er klart uholdbare.

Utdypning

Som det fremgår av omtalen over, har saken to komplementære innfallsvinkler, en offentligrettslig relatert til regulerings- og overføringstillatelser og en privatrettslig relatert til fallrettigheter. Begge innfallsvinkler leder til samme konklusjon, nemlig at Småkraft/grunneierne langs Juvåni kun har en rettslig beskyttet posisjon i relasjon til sine opprinnelige fallrettigheter basert på opprinnelig, naturlig vannføring i Juvåni – og kun i den utstrekning disse fallrettigheter ikke er frasolgt.

Forøvrig har Småkraft/grunneierne langs Juvåni kun en faktisk, i rettslig terminologi prekær, mulighet til å utnytte mervannføring i Juvåni/Rødungåne, dvs. at en slik utnyttelse kan kun finne sted i den utstrekning E-CO som eier av Urunda-fallrettigheter og FHR som innehaver (i.e. avtaleforvalter) av eksisterende regulerings- og overføringstillatelser til mulig, men ikke pliktig overføring² – rent faktisk lar det renne mervannføring i Juvåni, noe FHR – og E-CO – når som helst kan bringe til opphør.

Det er i denne sammenheng uten betydning om falleiere langs Juvåni – slik de har gjort gjeldende – skulle ha rett i medhold av vassdragsreguleringslovens § 9 nr. 5 til å kjøpe seg inn i reguleringsanlegget, og derigjennom «gjøre bruk av driftsvand, som er indvundet ved regulering med hjemmel av koncession i henhold til denne lov», idet en eventuell slik rett uansett – som det

² Overført vannføring i Juvåni er derimot *undefinert* fordi E-CO som fallrettighetseier og FHR som tillatelsesforvalter i samsvar med optimaliseringen av hele Holsreguleringen benytter sin adgang til å tappe/slippe vann enten via Juvåni og/eller via Urunda. Den i spesifikk forstand *regulerte* (årvannføringsutjevner) vannføring for Holsreguleringen er vannføringen som utnyttes i Hol I kraftverk.

fremgår av lovens ordlyd – er avgrenset i samsvar med konsesjonens innhold og således ikke omfatter krav på opprettholdelse av *overføring* av vann som **kan, men ikke skal** overføres til Juvåni/Rødungsåne, jfr. nedenfor.

Med andre ord: En eventuell rett for grunneierne langs Juvåni til i medhold av vassdragsreguleringslovens § 9 nr. 5 å kjøpe seg inn i (del)reguleringen vil uansett være begrenset til retten til å utnytte merdriftsvann etablert gjennom utjevning av den naturlige årsvannføring i Juvåni/Rødungsåne, og etablerer ikke noen rett for grunneierne til å kreve at FHR og E-CO benytter seg av sin adgang, men ikke plikt til å overføre vann til Juvåni.

I relasjon til grunneiernes planer om å kjøpe seg inn i reguleringen i medhold av vassdragsreguleringslovens § 9 nr. 5, ser grunneierne forøvrig bort fra at begrepet «innvunnet driftsvann» (§ 9 nr. 6) i kraft av regulerings- og overføringstillatelsene ikke er definert for tapping via Juvåni og heller ikke definert for tapping fra Stolsvatn via Urunda. Det er dermed heller ikke gitt hvilke andeler av reguleringskostnadene som skal henføres til tapping via Juvåni eller til tapping via Urunda.

Prosjektet Mjåvatn kraftverk er i konflikt med gjeldende offentligrettslige tillatelser

E-CO viser til vårt brev av 05.03.2012 med kommentarer og innspill til melding fra desember 2011 for Mjåvatn kraftverk. I brevet påpekte vi at realiseringen av Mjåvatn-prosjektet forutsetter en bestemt bruk av vannressursene som er i strid med gjeldende regulerings- og overføringstillatelser. Det samme ble fremhevet av FHR i brev av 11.01.2012. Det vises til kapittelet Om «Holsreguleringen» over.

Ovennevnte tillatelser er gitt E-CO (tidligere Oslo Lysverker). Det er i dag FHR som disponerer alle regulerings- og overføringstillatelser. I medhold av konsesjonene har regulanten rett til å tappe vann fra Stolsmagasinet etter behov – uavhengig av om vannet føres via Urunda/Strandavatn eller Votna/Rødungen. Også med bakgrunn i Småkrafts konsesjonssøknad om forutsetningene for vanddisponeringen fastholder FHR og E-CO vårt tidligere syn om at Mjåvatn-prosjektet vil være i konflikt med den manøvreringsfrihet som følger av gjeldende regulerings- og overføringstillatelser.

En konsesjon til Småkraft vil innebære en ulovlig omgjøring (se forvaltningslovens § 35) av Oslo Lysverkers/FHRs eksisterende regulerings- og overføringstillatelser **fra en adgang til en plikt** til å overføre vann. Allerede dette forhold alene medfører at Småkrafts søknad ikke kan imøtekommes, idet Oslo Lysverkers/FHRs eksisterende regulerings- og overføringstillatelser hverken kan omgjøres eller eksproprieres. – Dette gjelder allerede på rent offentligrettslig grunnlag uavhengig av de problemstillinger som behandles nedenfor.

Disponering av overført vann – ikke privatrettslig krav på at overføring av vann skal opprettholdes

E-CO viser til Høyesterettsdom, Rt-2012-808 Fagervollan-dommen (som også ble henvist til av Småkraft på høringsmøtet) som basert på sakens premisser fastslår at fallrettighetene for overført vann tilhører grunneier. Det er flere premisser i Fagervollansaken som ikke gjør den sammenfallende med vår sak. E-CO vil presisere at grunneiernes rettigheter ikke omfatter et krav om at den regulerte vannføringen må opprettholdes. Det vises bl.a. til dommens premiss 53, der Høyesterett uttaler som følger:

«Det er nok så at Statskog ikke har noe privatrettslig krav overfor HelgelandsKraft på at overføringen av vann fra Helgåvassdraget skal opprettholdes».

Også på bakgrunn av Fagervollan-dommen vil E-CO understreke at grunneierne ikke har en rettsbeskyttet utnyttelsesmulighet til det overførte vannet. Som fremhevet i tidligere uttalelser og over, står innehaver og forvalter av de eksisterende regulerings- og overføringstillatelser ref. bl.a. Holselva, Votna og Strandevatn fritt til å slippe vannet enten via Urunda/Strandevatn og/eller via Votna/Rødungen, se under.

Det vises i denne forbindelse også til NVEs utredningsprogram for Mjåvatn kraftverk (av 18. juli 2012), hvor det går klart fram at NVE krevde å få utredet hvilke vannressurser dette kraftverket kan regne med å kunne disponere til kraftproduksjon (utdrag med uthevelser i blått):

«Grunnlagsdata, vannførings- og vannstandsendringer, restvannføringer, flomforhold mm. skal utredes og presenteres i samsvar med NVEs veileder 3/2010 "Konsesjonshandsaming av vasskraftsaker", så langt det er relevant, jf. veilederens del IV, punkt 3.7.

Det må også utredes slike data ut fra det som opprinnelig drenerte til Juvåne for utbyggingen.»

«Driftsvannføring

Det skal gis en beskrivelse av forventede hydrologiske konsekvenser (vannføringsforhold med mer) ut fra det planlagte driftsopplegget (tappestrategi, ev. effektkjøring). Det må utredes hvilke vannmengder og vannføringer som kraftverket kan regne med å kunne disponere til kraftproduksjon. Som ovenfor nevnt må dette utredes også ut fra den situasjon at man kun kan tappe den del av tilsiget som drenerte til Juvåne for reguleringen.»

«Driftsvannføring

Småkraft anfører at de legger til grunn dagens tappepraksis, men at alternativ vannslipping, bl.a. basert på forslag til minstevannføring, vil bli kommentert.

E-CO Energi AS og Foreningen for Hallingdalsvassdragets regulering (FHR) har anført at regulant etter konsesjonene for regulering av Holselva, Votna og Strandevatn står fritt til å slippe vannet enten via Stolsvassdammen eller via Mjåvassdammen. Dermed har regulanten ingen plikt til å overføre vannet i Stolsvassdammen til Rødungen.

NVE mener det må utredes hvilke vannmengder og vannføringer som kraftverket kan regne med å kunne disponere til kraftproduksjon. Som ovenfor nevnt må dette utredes også ut fra den situasjon at man kun kan tappe den del av tilsiget som drenerte til Juvåne for reguleringen.»

E-CO konstaterer at Småkrafts konsesjonssøknad og konsekvensutredninger ikke har utredet dette iht NVEs krav, ei heller den situasjon at Mjåvatn kraftverk kun kan benytte den del av tilsiget som drenerte til Juvåne før utbyggingen av Holskraftverkene (naturlig vannføring). Dersom NVE gir konsesjon til Mjåvatn kraftverk, må den offentligrettslige rettighetssituasjonen og den private rettighetssituasjonen for fallrettigheter og andre rettigheter beskrives omhyggelig og videre må det – for å unngå den foran omtalte ulovlige omgjøring – spesielt presiseres at overføringen av vann fra Urunda til Votna på ethvert tidspunkt kan endres eller bringes til opphør ved at vannressursene disponeres på annen måte enn forutsatt i Småkrafts konsesjonssøknad.

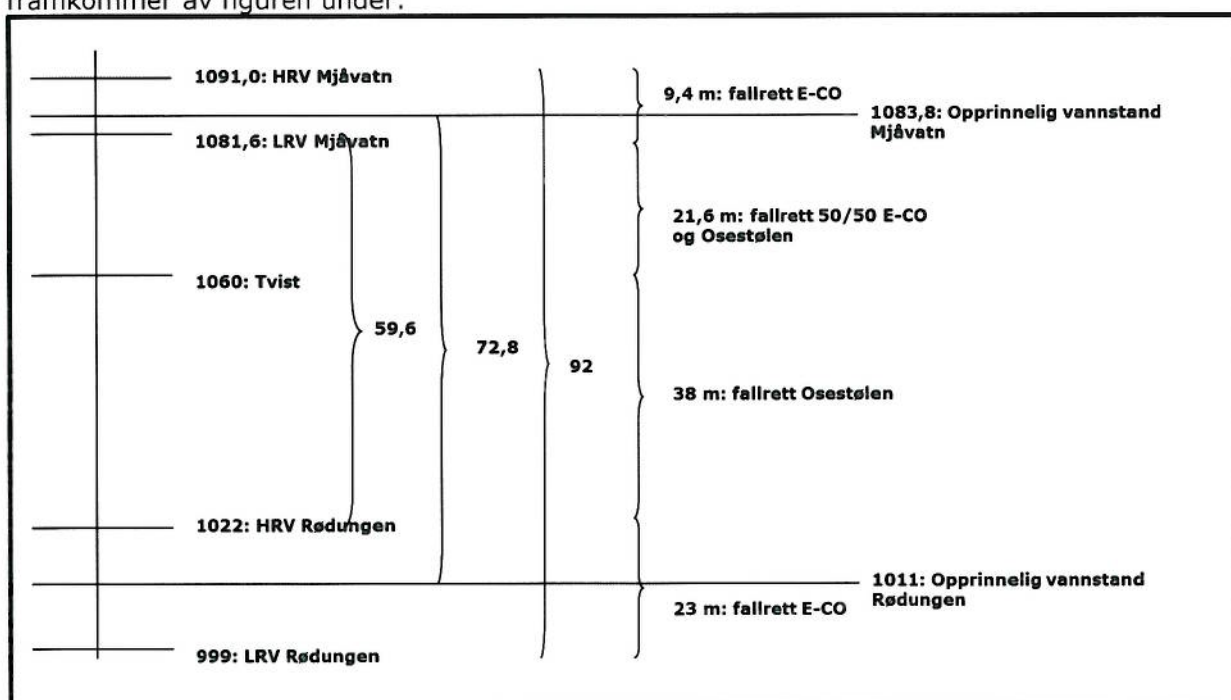
Dersom Mjåvatn kraftverk får konsesjon, må eierne også påregne at E-CO når som helst kan utnytte sine fallrettigheter på Urunda-siden i et Hol 1 Stolsvatn kraftverk eller søke om utnyttelse på annen måte, eksempelvis Flyane pumpekraftverk (godkjent iht Samlet-plan jf brev fra Direktoratet for naturforvaltning 6.9.2011), eller tidligere utredete Kaslegrasmyra kraftverk etc.

I forlengelsen av ovennevnte viser E-CO også til at en eventuell tillatelse til prosjektet Hol 1 Stolsvatn kraftverk ikke vil være i strid med Småkraft-grunneiernes rettigheter, all den tid naturtilstanden, i form av tapping av tilsiget til Mjåvatn utjevnet, i Votnavassdraget opprettholdes. Det at vannføringen i dag er større enn det som er naturlig, er en tilfeldig fordel som skyldes overføringen, og grunneierne har som nevnt intet krav på at overføringen av vann skal opprettholdes.

Realisering av Mjåvatn kraftverk krever omfattende ekspropriasjon av E-COs rettigheter

E-CO viser til konsesjonssøknaden punkt 3.3 Eiendomsforhold. Det fremgår her at Småkraft AS har inngått avtale med 84 % av grunn- og fallrettshavere i prosjektet, og at de resterende 16 % tilhører E-CO. Beskrivelsen reflekterer en fordelingen av fallmetre for opprinnelig naturlig vannføring til Mjåvatn, men omsøkt Mjåvatn kraftverk skal også utnytte hele tilsiget til Stolsmagasinet, hele reguleringssonen i Stolsmagasinet/Mjåvatn, samt 5 meter av reguleringssonen (kote 1022-2017) i Rødungen, til sammen 74 meter. E-CO/Oslo Lysverker har ervervet fallrettigheter i reguleringssonene dels gjennom kjøp/ervert av eiendommer og fallrettigheter og dels gjennom skjønn/ekspropriasjon (både på Urunda- og Votnasiden). Rettigheter til fall, oppdemming mv. ble også ervervet med tanke på direkte utnyttelse på Votnasiden, jf vedlegg 2. Problemstillingen som omhandler ervert/ekspropriasjon av E-COs fallrettigheter på Urundasiden og utnyttelse av reguleringssonene, som er forutsatt benyttet i kraftverket, er ikke utredet i konsesjonssøknaden.

Oversikt over fallandeler mellom Mjåvatn og Rødungen for naturlig opprinnelig vannføring framkommer av figuren under:

Dersom Småkrafts konsesjonssøknad legges til grunn, innehar E-CO 34,05 % av fallrettighetene for opprinnelig naturlig vannføring til Mjåvatn (for fallet fra HRV i Mjåvatn til kote 1017 i Rødungen).

93,4 % av tilsiget/langtidsavløpet til Stolsmagasinet tilhører Urunda-siden³. På Urundasiden har E-CO (tidligere Oslo Lysverker) 100 % av fallrettighetene.

6,6 % av tilsiget/langtidsavløpet til Stolsmagasinet tilhører Votna-siden. Mellom LRV i Mjåvatn og HRV i Rødungen er fallrettsfordelingen for dette vannet følgende:

- 18,1 % er ervervet av og tilhører E-CO/Oslo Lysverker
- 81,9 % av fallrettighetene tilhører Osestølen sameige (grunneierne Juvåni/Rødingsåne)

E-CO vil motsette seg ekspropriasjon av våre fallrettigheter både på Votna- og Urundasiden, samt (fall-)rettigheter kjøpt/ervert, ekspropriert og ervert gjennom skjønn i Stolsmagasinet og i Rødungen. E-CO minner om at for at et ekspropriasjonsvedtak skal kunne fattes, må ekspropriasjonen utvilsomt være mer til gagn enn til skade. E-CO mener spesielt at fallrettigheter på Urunda-siden ikke kan tillates ekspropriert, da (dagens) overførte vannmengder har *påregnelig alternativ anvendelse på kort eller lang sikt* (som nevnt tidligere), dessuten at det er betalt erstatning og/eller utbetales årlig erstatning for ulempene med overføring iht skjønn og avtaler til grunneiere og berørte i begge og i nedstrøms vassdrag (jf. bl.a. underskjønn av 4. oktober 1944, overskjønn av 3. november 1948 for Holsreguleringen og Fallrettsoverskjønn av 14. september 1954), og generelt at overført vann opprinnelig ikke hadde sitt naturlige leie til Votna.

Hertil kommer ytterligere at E-COs/FHRs *offentligrettslige* posisjoner som innehaver/forvalter av de gitte regulerings- og overføringstillatelser uansett ikke kan omgjøres eller eksproprieres. Dette taler med ytterligere styrke mot at det foreligger interesseovervekt i favør av ekspropriasjon av fallrettigheter.

Oppsummering

Småkrafts konsesjonssøknad har den vesentlige svakhet at den ikke redegjør for at prosjektet er basert på å benytte en prekær (ikke rettsbeskyttet) overføring og at andelsberegningene ikke tar hensyn til at disse prekære vannmengdene ikke varig/sikkert kan utnyttes uten avtale med FHR/E-CO.

Alle nåværende medlemmer av FHR bruker hele Holsreguleringen og har entydig felles målsetning. Småkrafts prosjekt introduserer en eventuell ny situasjon hvor aktuelle grunneiere ønsker å utnytte en prekær andel inni et hele. Et eventuelt nytt kraftverk på utnyttede fallhøyder inni et eksisterende hele vil ikke få rettigheter som reduserer flertallets og Urunda-falleiers verdi av hhv. hele reguleringen og Urunda-fallrettighetene.

Det må selv uten alternative kraftverksbygginger påregnes gjennomført tappinger fra Stolsmagasinet som Juvånigrunneierne eventuelle kraftverk ikke ville ønske ut fra egen nyttevurdering.

³ E-COs tall er basert på fysiske undersøkelser og egne vurderinger og analyser av fordelingen av langtidsavløpet for Svori (Regineenhet 012.CEF), som NVE Atlas tilegner Buvatn. Elva fordeler seg imidlertid i all hovedsak til Svaravatn (Urunda) og kun dels til Buvatn (Votna).

Det må desto mer påregnes alternativ kraftverksbygging nå (Hol 1 Stolsvatn) eller senere som optimaliserer den systemmessige vannutnyttelsen i tråd med foreliggende regulerings- og overføringstillatelser og i tråd med E-COs innehav av uavkortede Urunda-fallrettigheter. Hvis og når Hol 1 Stolsvatn realiseres, vil det ha som konsekvens at vannføringen mellom Urunda og Votna optimaliseres, men regulert vannføring for Holsreguleringsens medlemmer blir ikke endret. Regulantens behov for tidvis å benytte retten til å slippe/tappe vann i Juvåni vil imidlertid ikke bortfalle.

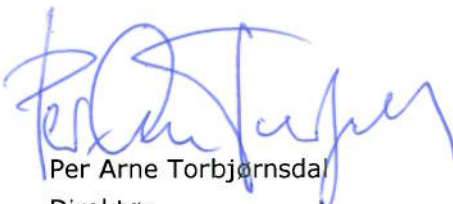
Som det fremgår, foreligger det både regulerings- eller mer spesifikt: overføringsrettslig og fallrettighetsmessig særlige rettsforhold *i relasjon til mervannføringen i Juvåni utover naturlig årsvannføring*. Grunneierne langs Juvåni har ikke privatrettslige fallrettigheter som overstyrer utnyttelsen av E-COs ervervede fallrettigheter og FHRs tapperetningsvalgfrihet mht. *mervannføringen i Juvåni utover naturlig årsvannføring*. Grunneiernes fallrettigheter er begrenset til utnyttelse av den naturlige årsvannføring, eventuelt som utjevnet (men altså ikke øket, fordi økningen er prekær) gjennom reguleringsanlegg som grunneierne kjøper seg inn i.

E-CO vil motsette seg ekspropriasjon av våre rettigheter fra Småkrafts side.

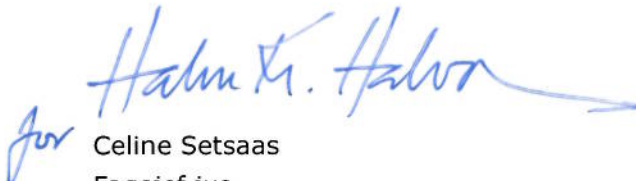
En konsesjon til Småkraft vil innebære en ulovlig omgjøring (se forvaltningslovens § 35) av Oslo Lysverkers/FHRs eksisterende regulerings- og overføringstillatelser **fra en adgang til en plikt** til å overføre vann. Allerede dette forhold alene medfører at Småkrafts søknad ikke kan imøtekommes, idet Oslo Lysverkers/FHRs eksisterende regulerings- og overføringstillatelser hverken kan omgjøres eller eksproprieres. – Dette gjelder allerede på rent offentligrettslig grunnlag uavhengig av alle øvrige problemstillinger.

E-CO viser avslutningsvis til konsesjonssøknaden punkt 3.3 *Eiendomsforhold*, der det står: «*Dersom det ikke oppnås enighet om en avtale, søkes ekspropriasjon eller kjørt bruksordning.*» E-CO er ikke kjent med begrepet «kjørt bruksordning» og kan følgelig ikke kommentere dette. Dersom det siktes til gjennomført jordskiftesak med bruksordning vil vi påpeke at sakens kompleksitet og størrelse tilsier at jordskifte ikke er aktuelt.

Med vennlig hilsen
E-CO Energi AS

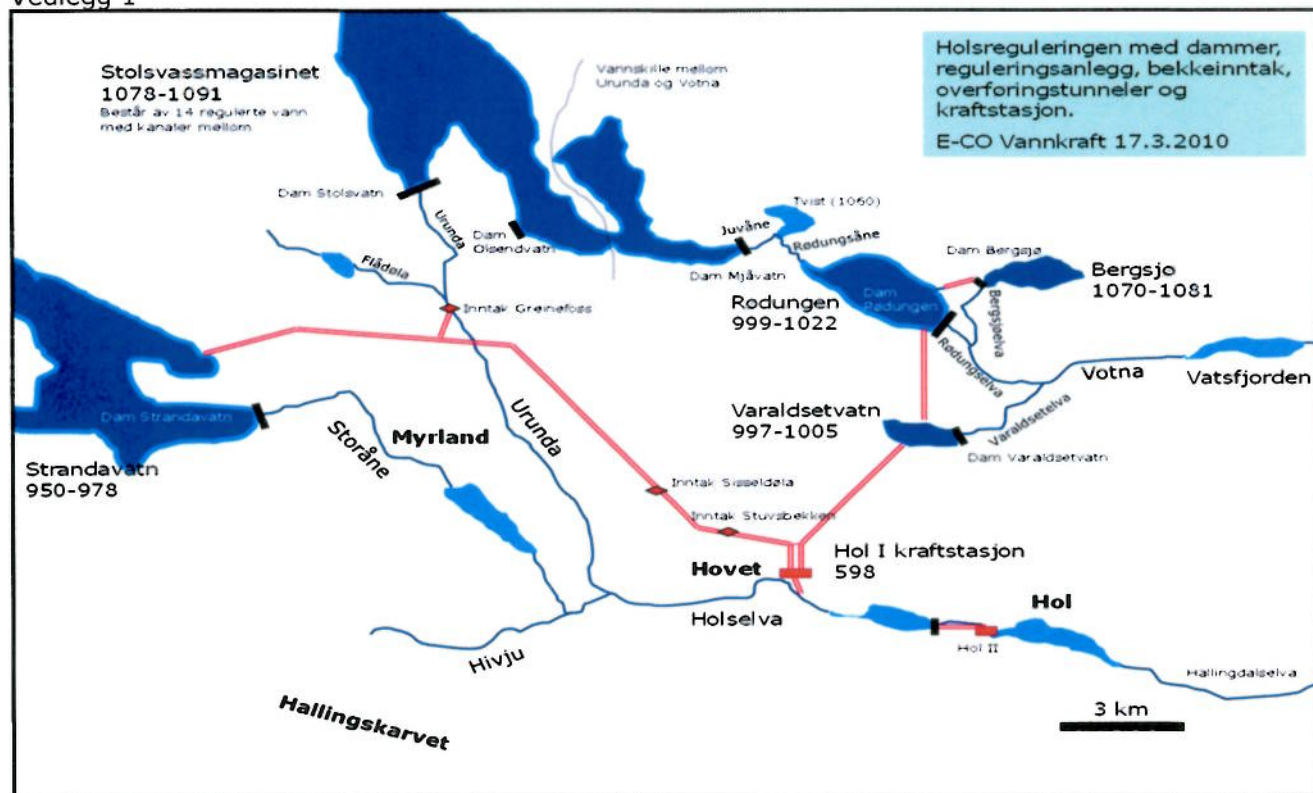
Per Arne Torbjørnsdal
Direktør

for Celine Setsaas
Fagsjef jus

Vedlegg

Vedlegg 1

Vedlegg 2

Kjøp og ekspropriasjoner for Hol Kraftverk

Tegnforklaring

I forbindelse med at det er utarbeidet planer for utbygging av vann- og vindkraft i området omkring Hol, er det nødvendige å sikre nødvendige arealer og rettigheter. Dette gjelder spesielt for Stolsvassmagasinet og Strandsvatn. Det er derfor besluttet å kjøpe og ekspropriere de nødvendige arealene. Dette gjelder spesielt for Stolsvassmagasinet og Strandsvatn. Det er derfor besluttet å kjøpe og ekspropriere de nødvendige arealene.

Behovet for sommerkraft i 1959-64

I en P.M. nr. 127 i 1959 har samferdselsdepartementet et forslag til regulering for vannkraftbygging for den alvinske elektrisitetsforbruk i Østlandet i sommermånedene april-november 1959-64 sammenhengt med den senere behov i samme område.

Som utgangspunkt for det alvinske forbruk er valgt summerforbruket i 1958 og det er regnet med en årlig økning på 4%. Tilsvarende vann er det beregnet et behov for tilgang på sommerkraft i middelet år på 10000000 kWh. Dette er et behov som kan dekkes ved utbygging av sommerkraftverker.

Hamar, Vang og Furnes komm kraftselskap

I en utredning for regjeringen som er utarbeidet av Hamar, Vang og Furnes komm kraftselskap, er det framstilt et forslag til utbygging av sommerkraftverker i området omkring Hamar, Vang og Furnes. Dette gjelder spesielt for Hamar, Vang og Furnes. Det er derfor besluttet å kjøpe og ekspropriere de nødvendige arealene.

Fra Hol III. Februar 1958

Utdrag av Lysstikka nr 4 1959

I forbindelse med at det er utarbeidet planer for utbygging av vann- og vindkraft i området omkring Hol, er det nødvendige å sikre nødvendige arealer og rettigheter. Dette gjelder spesielt for Stolsvassmagasinet og Strandsvatn. Det er derfor besluttet å kjøpe og ekspropriere de nødvendige arealene.

Behovet for sommerkraft i 1959-64

I en P.M. nr. 127 i 1959 har samferdselsdepartementet et forslag til regulering for vannkraftbygging for den alvinske elektrisitetsforbruk i Østlandet i sommermånedene april-november 1959-64 sammenhengt med den senere behov i samme område.

Som utgangspunkt for det alvinske forbruk er valgt summerforbruket i 1958 og det er regnet med en årlig økning på 4%. Tilsvarende vann er det beregnet et behov for tilgang på sommerkraft i middelet år på 10000000 kWh. Dette er et behov som kan dekkes ved utbygging av sommerkraftverker.

Hamar, Vang og Furnes komm kraftselskap

I en utredning for regjeringen som er utarbeidet av Hamar, Vang og Furnes komm kraftselskap, er det framstilt et forslag til utbygging av sommerkraftverker i området omkring Hamar, Vang og Furnes. Dette gjelder spesielt for Hamar, Vang og Furnes. Det er derfor besluttet å kjøpe og ekspropriere de nødvendige arealene.

Kopi av Lysstikka nr 4 1959